

развитых странах Европы, исследованы отечественные правительственные он-лайн проекты, которые в значительной степени повышают эффективность взаимодействия граждан с государством при получении услуг.

Ключевые слова: *электронное правительство, государственные услуги, Web-сайты, Интернет, онлайн проекты, информационное общество*

The article is discusses the concept of e-government, an experience of the delivery of public services to the population in the developed countries of Europe is characterized, online projects of the ukrainian government are researched, which greatly increase the efficiency of interaction of citizens with the state during receiving services.

Keywords: *e-government, public services, Web-sites, web, online projects, information society*

УДК 35.077.2(0.024)+342.6(477)

Д.Д. Татакі

СУЧАСНИЙ СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Розглядається специфіка надання адміністративних послуг в електронній формі на Єдиному державному порталі адміністративних послуг, який є офіційним джерелом інформації про надання таких послуг в Україні. Акцентовується увага на необхідності розміщення на веб-сайті обласних державних адміністрацій повного переліку державних (адміністративних) послуг та спеціальної інформації, пов'язаної з актуальними питаннями людського життя та діяльності, що мають пріоритетне значення.

Ключові слова: *електронні адміністративні послуги, Єдиний державний портал адміністративних послуг, веб-сайт обласної державної адміністрації, оприлюднення інформації.*

Проблема підвищення ефективності державного управління саме за допомогою інформаційних технологій є актуальною для нашого суспільства, адже впровадження і використання технології електронного урядування підвищить якість та швидкість обробки й

передачі інформації між урядом, бізнесом й громадянами, потік якої невинно зростає.

Ефективність роботи системи державного управління залежить від рівня взаємодії з громадянами і підприємствами, якості роботи кожної установи, взаємодії органів влади між собою. Розвиток відповідної технічної бази не вирішить усіх проблем у системі державного управління, але може істотно підвищити ефективність її роботи на вказаних рівнях. Адже застосування новітніх технічних засобів супроводжується оптимізацією організаційних процедур, що робить їх більш простими і логічно витриманими [1, 81].

Приклади вдалого застосування інформаційних технологій органами державної влади щодо надання послуг населенню та бізнесу у інших країнах знаходимо у роботі [2], що дозволило суттєво скоротити витрати на утримання державного апарату, зменшити кількість державних службовців та прискорити процедуру надання адміністративних послуг.

З прийняттям у 2002 та 2003 рр. Кабінетом Міністрів України постанов «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» та «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний Уряд"» було розпочато роботи з надання державних інформаційних послуг [5, 27].

Поступовий розвиток уявлень про сервісну державу та е-урядування вимагав створення реєстру державних послуг. Такий реєстр було створено протягом 2009 року Центром адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу Національного агентства України з питань державної служби.

Статтями 16 та 17 Закону України «Про адміністративні послуги» [3] передбачено створення Реєстру адміністративних послуг та Єдиного державного порталу адміністративних послуг. Зокрема, статтею 17 передбачено:

1. Надання адміністративних послуг в електронній формі та доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі Інтернет забезпечуються через Єдиний державний портал адміністративних послуг, який є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні.

2. Держателем Єдиного державного порталу адміністративних послуг є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері надання

адміністративних послуг (Міністерство економічного розвитку та торгівлі України). Відповідальний за адміністрування Єдиного державного порталу адміністративних послуг визначається Кабінетом Міністрів України.

Зараз Єдиний державний портал адміністративних послуг доступний у тестовому режимі (<https://poslугy.gov.ua>).

Інформація про адміністративні послуги на Порталі структуровані як за принципом «життєві епізоди» та «бізнес-ситуації», так і за суб'єктами надання. Окремо винесено рубрику «Електронні послуги». Всього на порталі можна отримати 20 електронних адміністративних послуг, попередньо зареєструвавшись в «Особистому кабінеті».

Щодо решти адміністративних послуг на Порталі міститься: опис послуги; інформація про необхідні документи (зразки відповідних заяв або бланки не надаються); де можна отримати послугу.

Можливість отримання електронних адміністративних послуг через Портал на даному етапі дуже обмежена: Єдиний державний портал адміністративних послуг переважно інформує про передбачені законодавством адміністративні послуги.

Однією із головних функцій обласних державних адміністрацій (ОДА) є надання інформаційних послуг, що реалізується, в тому числі, на створених веб-сайтах.

Чинне законодавство дає можливість надавати інформаційні послуги як з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд», так і через власний веб-сайт органу виконавчої влади згідно із основним документом у цій сфері — «Порядком надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» [4] (далі Порядок).

Чинним законодавством передбачено чотири види надання електронної інформаційної послуги:

- інформування (надання безпосередньо інформації про державні (адміністративні) послуги);
- одностороння взаємодія (забезпечена можливість користувачу отримати електронну форму документа);
- двостороння взаємодія (забезпечена можливість обробки електронної форми документа, включаючи ідентифікацію);
- проведення трансакцій (електронна реалізація можливостей прийняття рішень та їх доставка).

Згідно з п. 4.1 Порядку інформування передбачає розміщення на веб-сторінці повної інформації про послугу, а саме: найменування послуги; адміністративний орган, що надає послугу; нормативні документи, що регулюють надання послуги; консультаційні матеріали.

Одностороння взаємодія, як вид електронного надання інформаційної послуги передбачає розміщення на веб-сторінці електронних форм документів, необхідних для отримання відповідної послуги. Забезпечується можливість користувачам послуг отримати та надрукувати ці форми документів, надаються інструктивні матеріали щодо їх заповнення (п. 4.2 Порядку).

Двостороння взаємодія полягає у тому, що з боку державного органу здійснюється приймання органом виконавчої влади заповнених форм документів в електронному вигляді для надання відповідних послуг (п. 4.3 Порядку).

Проведення трансакцій означає, що надання інформаційної послуги, яка згідно з Законом України «Про електронний цифровий підпис» вимагає ідентифікації суб'єктів правових відносин, здійснюється відповідно до цього Закону. Це забезпечує формування належної нормативної бази та виконання функцій органу державної влади.

Надання інформаційних послуг через власний веб-сайт регламентується положеннями п.п. 7–14 Порядку. Відповідно до п. 7 Порядку для надання інформаційних послуг через власний веб-сайт орган виконавчої влади створює на веб-сайті «Каталог послуг». Останній містить повний перелік державних (адміністративних) послуг, які надає орган виконавчої влади і які систематизовані за сферами їхнього надання — громадянам, юридичним особам, державним службовцям України, міжнародній спільноті. Специфіка інформаційної послуги за сферами забезпечення має відображатися у формах документів.

Державні (адміністративні) інформаційні послуги, які надаються в електронній формі, у розділі «Каталог послуг» виокремлюються шляхом створення гіперпосилань на відповідну веб-сторінку, через яку здійснюється їхнє надання. «Каталог послуг» може містити сервісну інформацію (адреси адміністративних структур, що надають послуги, дні та години приймання тощо). Таким чином, він передбачає не лише формальний перелік послуг органу виконавчої влади, а й вже на першому етапі інформаційного обслуговування подає певний контекст

шляхів реалізації цієї послуги, що є значною перевагою надання послуги через електронний ресурс веб-сайту.

У п. 10 Порядку представлено рекомендовану структуру розділу «Каталог послуг»: державні (адміністративні) послуги; інформаційні послуги; підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління органу; довідкова інформація; контактна інформація. Така внутрішня системна класифікація послуг відображає функції органів державної влади і дає змогу врахувати специфіку змісту послуги, вже заздалегідь спростити її виконання та оперативне надання послуги замовнику.

Надання інформаційних послуг має відповідати технічним вимогам, що в умовах специфіки електронного документообігу (необхідності захисту інформації та її використання) має принципове значення. До них чинне законодавство (п. 13 Порядку) відносить: забезпечення більш швидкого та доступного надання інформаційних послуг для будь-якої категорії користувачів; доступ до інформаційних послуг, що базується на використанні найбільш поширених Інтернет-браузерів (всі інші інтерфейси допускаються як доповнення до браузерних технологій); надання якнайбільше інформації при виконанні якнайменшої кількості дій; наявність комплексної системи захисту інформації, створеної відповідно до вимог та порядку, які визначено законодавством України у сфері захисту інформації.

Важливою рисою веб-сайтів ОДА є можливість слугувати засобом виконання обов'язків відповідних органів. Крім загального обов'язку розміщувати на веб-сайті інформацію визначену підпунктом 2 п. 8 Порядку оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади, ОДА зобов'язані також розміщувати на веб-сайтах спеціальну інформацію, пов'язану із актуальними питаннями людського життя та діяльності, що мають пріоритетне значення.

Так на ОДА може бути покладено обов'язок оприлюднювати інформацію, передбачену статтею 10 Закону України «Про здійснення державних закупівель». Порушення ОДА обов'язку щодо оприлюднення оголошення про проведення конкурсу (тендеру) може служити підставою визнання його недійсним.

Отже, електронна форма реалізації функцій ОДА та інших органів виконавчої влади дає змогу, крім інших переваг, не лише надавати всебічну інформацію, а й контролювати виконання функцій та виявляти порушення законодавства.

Нормативно-законодавчі документи у галузі регулювання інформаційних послуг веб-сайтів обласних державних адміністрацій як органів виконавчої влади, деякі з них нами розглядалися вище, складають документну базу для реалізації їхніх функцій надання інформаційних послуг та реалізації прав громадян, державних органів та інших користувачів на інформацію, що передбачається розвитком заходів щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд» та іншими офіційними документами.

Комплекс нормативно-законодавчих документів забезпечує інформаційну діяльність ОДА та інших органів державної влади як одну з державних функцій на базі уніфікованих форм за допомогою відповідної класифікації користувачів інформації, розкриття змісту наданої інформації, що дає змогу повноцінно здійснювати взаємодію з користувачем інформації. Крім того, важливою особливістю веб-сайтів ОДА є можливість слугувати засобом виконання обов'язків відповідних органів, оскільки повинні розміщувати на веб-ресурсах спеціальну інформацію, пов'язану із актуальними питаннями життя людей (наприклад, стан екології, процедури купівлі-продажу, політичні події тощо).

Електронні ресурси державного документообігу мають значні переваги, бо відкривають можливість реалізації державної політики та надання у цій сфері численних інформаційних послуг, забезпечуючи прозорість та юридичну гарантованість їхнього виконання.

Список використаних джерел

1. Брожик, Л. Інформаційні технології та ефективність державного управління [Текст] / Л. Брожик // Персонал. – 2007. – № 8. – С. 81-85.
2. План модернізації державного управління [Текст] / [А. Вишневський (кер. авт. колективу), В. Афанасьєва, Р. Гекалюк та ін.]; за заг. ред. Т. Мотренка. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2010. – 396 с.
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. №5203-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
4. Про затвердження Переліку і Порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: Наказ Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 15.08.2003 р. № 149. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1065-03>

5. Татакі, О.О. Правове забезпечення надання адміністративних послуг в Україні [Текст] / О.О. Татакі, Д.Д. Татакі // Актуальні питання державно-правового розвитку сучасної України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 25-річчю Незалежності України (23-25 червня 2016 року, м. Одеса). – К. : Каравела, 2016. – С. 25 – 29.

Рассматривается специфика предоставления административных услуг в электронной форме на Едином государственном портале административных услуг, который является официальным источником информации о предоставлении таких услуг в Украине. Акцентируется внимание на необходимости размещения на веб-сайте областных государственных администраций полного перечня государственных (административных) услуг и специальной информации, связанной с актуальными вопросами человеческой жизни и деятельности, имеющих приоритетное значение.

Ключевые слова: *электронные административные услуги, Единый государственный портал административных услуг, веб-сайт областной государственной администрации, обнародование информации.*

Describes the specifics of providing administrative services in electronic form on the Unified state portal of administrative services, which is the official source of information about the provision of such services in Ukraine. Focuses attention on the need to embed on a web-site regional state administrations complete list of public (administrative) services and specific information related to current issues of human life and activities of priority.

Keywords: *electronic administrative services, Unified state portal of administrative services, web-site of regional state administration, disclosure of information.*

УДК 002.6

Д.М. Слободяник

ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ СТРАХОВОГО ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Здійснено аналіз галузевої системи страхових фондів України як основи формування страхового фонду документів поліграфічної галузі.